

Олексій Макрушин,
*курсант 1-го курсу ННІ права
та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції*

Каріна Пісоцька,
*доцент кафедри адміністративного
права процесу та адміністративної
діяльності Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ,
доктор філософії в галузі права*

ПРИНЦИП ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Одним із основних принципів діяльності поліції під час виконання визначених законом завдань є принцип дотримання прав і свобод людини, зміст якого становлять нормативні положення, відповідно до яких поліція під час виконання своїх обов'язків забезпечує дотримання права і свободи людини, гарантовані Конституцією та законами України, а також міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Обмеження прав і свобод людини допускається лише на підставах і в порядку, визначених Конституцією та законами України, у разі нагальної необхідності та в межах, необхідних для виконання працівниками міліції покладених на них обов'язків, шляхом вжиття заходів, що обмежують права людини. . і свободи, але ці заходи повинні бути негайно припинені, якщо мета застосування цих заходів була досягнута або якщо більше немає причин для їх застосування, важливо зазначити, що поліції за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювання або потурання будь-якій формі жорстоких, нелюдських або тортур, або таких дій, які принижують людську гідність.

Права і свободи людини є необхідною фундаментальною умовою змісту діяльності поліції, тому здійснення професійної правоохоронної діяльності неможливе без урахування принципу дотримання прав і свобод людини, гарантованого Конституцією, законами та міжнародними договорами України.

Дуже гостро постають проблемні теоретичні питання щодо розуміння дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією, законами та міжнародними договорами України, в професійній діяльності поліції задля як усунення, так і недопущення порушень прав і свобод людини.

Західноєвропейські вчені, зокрема Аннеке Оссе (Anneke Osse),

констатують, що діяльність поліції і захист прав людини є динамічною сферою досліджень, що постійно розвивається. Останніми роками правозахисне співтовариство розширило сферу своєї уваги, охопивши не лише дії держави та її суб'єктів як порушників прав людини, але й позитивні зобов'язання держави в цій сфері. На основі цього поліцію можна розглядати як структуру, що має захищати права людини [2].

Теоретичні напрацювання в Україні, а саме у сфері проблеми, також характеризуються низкою наукових здобутків, зокрема системою поглядів, виражених у вигляді різноманітних досліджень, проведених за різними галузями юридичної науки.

Значним внеском в аналіз наукових доробок у сфері дотримання прав людини є праця С.І. Мінченка «Теоретико-правові засади забезпечення прав людини в оперативно-розшуковій діяльності оперативних підрозділів МВС України», у якій автор дійшов висновку, що вжиті державними органами України заходи щодо приведення законодавства у відповідність до міжнародних стандартів гарантування прав громадян у різних сферах правоохоронної діяльності можуть принести реальні результати лише за умови створення ефективного механізму та умов для їх реалізації.

З огляду на важливість якісного нормативно-правового регулювання оперативно-розшукової діяльності і конституційний принцип верховенства права необхідно враховувати специфіку правових відносин, що виникають у процесі оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів України. Крім того, посилилась динаміка збільшення кількості вжиття оперативно-розшукових заходів, що тимчасово обмежують права та свободи громадян, під час здійснення яких існують випадки порушень прав і свобод громадян [3, с. 42].

В.О. Негодченко у своїй монографічній роботі «Забезпечення прав та свобод людини органами внутрішніх справ України» стверджує, що в сучасних умовах ефективного забезпечення прав і свобод людини в поліцейській діяльності правоохоронних органів потребує концептуально нових підходів, які вимагають кардинальних змін в організаційно-правових засадах функціонування органів внутрішніх справ, зокрема гуманізації діяльності поліції. Підвищення їх авторитету, побудова відносин між поліцією та населенням на засадах партнерства, удосконалення форм, методів і засобів забезпечення прав і свобод людини тощо. Необхідність суттєвого підвищення ефективності діяльності органів внутрішніх справ у цій сфері потребує ґрунтовного й послідовного наукового аналізу її організаційно-правових засад [4, с. 416].

Таким чином, в Українській державі утверджуються нові спеціальні принципи правоохоронної діяльності, які є основними умовами взаємовідносин особи та держави. У зв'язку з цим діяльність поліції в Україні має ґрунтуватися на системі принципів, процедурних і правових стандартів, прямо чи опосередковано спрямованих на забезпечення дотримання прав людини.

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> ;
2. Оссе А. Принципы деятельности полиции : методическое пособие по правам человека / пер. на рус. Н.В. Ишевской, М.О. Кузнецовой, О.С. Шарп. URL: <https://www.amnesty.org.ua/category/osvita/?sort=date-asc>
3. Мінченко С.І. Теоретико-правові засади забезпечення прав людини в оперативно-розшуковій діяльності оперативних підрозділів МВС України : монографія. Київ : ІНТЕРСЕРВІС, 2012. 348 с
4. Негодченко О.В. Забезпечення прав та свобод людини органами внутрішніх справ України : монографія. Дніпропетровськ : Поліграфіст, 2002. 416 с.

Роман Опацький,
*доцент кафедри адміністративного
права, процесу та адміністративної
діяльності Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМИ ВИЛУЧЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

З перший днів війни росії проти України Сили оборони відчули гостру нестачу швидких, маневрених та прохідних транспортних засобів пересування для нанесення раптових ударів по лініям комунікацій та логістиці ворога. Одним із способів вирішення такої проблеми стала можливість вилучення для потреб Збройних сил України транспортних засобів придатних для виконання поставлених завдань.

Отож, згідно з частиною 4 статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» майно громадян справді може бути примусово відчужене на потреби держави [1].

24 лютого 2022 року Указом Президента України «Про введення воєнного стану у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» [2] по всій території України було введено воєнний стан, що дало старт механізму залучення можливих сил та засобів для подолання загрози національним та територіальним інтересам держави.

В той же час процес відчуження є складним та багатограним процесом.

Національне законодавство розрізняє дві форми вилучення автотранспорту. Доречно розглянути ці форми, оскільки в залежності від форми вилучення змінюється правовий статус автомобільного транспорту та процесуальний порядок його відчуження.

Відповідно до Постанови Кабінету міністрів України від 28 грудня 2000 р.